

תיאוריות ביקורתית מתקדמות: תרבות, אמנות ואדריכלות

Advanced Critical Theories: Culture, Art and Architecture

ד"ר אורלי שב'
שיעור 2 ש"ט

יום ב' 10:00-8:00
חדר: 6206
oshevi@post.tau.ac.il
שעות קבלה: בהתאם מרשת

תיאור השיעור:

התיאוריה ביקורתית חדרה לדין האקדמי במדעי הרוח והחברה בסוף שנות השבעים ושינתה את הפרדיגמה המחברת בתחומיים אלו. בעקבותיה חל שינוי משמעותי גם בשדה הפרשני והביקורת של תולדות האמנויות והאדריכלות, הללו מהווים את הבסיס המתודולוגי במחקר העכשווי. קורס זה מציע עיון בתיאוריות ביקורתית תוך דגש על הקונטקט האינטלקטואלי וההיסטוריה שבטעויים חמוץ. בחלקו הראשון של השיעור נסקור חיבורים של הוגים מרכזיים כגון מרקס, פרויד, דה סוסיר היידגר שעיצבו וניסחו שאלות מרכזיות בשדות מחקר שונים,อลם הללו נהפכו למשמעותיים גם בהבנת תהליכי התרבות והיוו את הבסיס לפיתוחם של תיאוריות ביקורתיות. בחלקו השני של קורס נתמקד בהוגים ותיאורטיקנים מהמחצית השנייה של המאה העשרים שהבירו מהווים את הבסיס הפרשני בתרבות החזותית ובאדריכלית. דגש מיוחד יושם על האופן בו עוצקה התיאוריה ביקורתית בהגדרת הסובייקט, בסוגיות של ייצוג וחוויה (ניסיון), ובהתיחסות לשאלות על מרחב (חלל). בין שאר הנושאים נעמוד על שאלות של יחס כוח ומשטרו, מודרניזם ופואט מודרניזם, תרבויות הצריכה והראווה, פסיכוןאליה ויחס מגדר, פואט-קולוניאליזם וגלובליזציה. באמצעותם נגבש וונצב את הכלים האנליטיים ואת המושגים המאפשרים ניתוח ביקורת-תיאורטי בשדה המחקר האדריכלי.

Critical theory entered the academic discourses in the humanities and social sciences in the late seventies and changed the paradigm of research in these areas. This is followed by a significant change in the fields of interpretation and criticism of the history of art and architecture, which constitute the methodological basis in contemporary research. This course offers a review of critical theories, with an emphasis on the intellectual and historical context in which they arose. In the first part of the course we will review the works of central thinkers such as Marx, Freud, de Saussure and Heidegger, who formulated key questions in different fields of research, as well as becoming significant in understanding processes in culture thus forming the basis for the development of critical theories. In the second part of the course we will focus on the thinkers and theorists from the second half of the twentieth century

whose writings constitute the interpretative basis in the fields of visual culture and architecture. Special emphasis will be placed on the way critical theory deals with the definition of the Subject, issues of representation and experience, and reference to questions about space. Among other topics we will address questions of power relations and governmentality, modernism and postmodernism, consumer and spectacle culture, psychoanalysis and gender relations, post-colonialism and globalization. Through them, we will formulate and design analytical tools and concepts that enable critical-theoretical analysis in the field of architectural research.

דרישות הקורס וחובת התלמידים: נוכחות בשיעורים, בקיות בטקסים מרכזים והגשת עבודה מסכמת.
הרכב הציוני הסופי: 100% עבודה מסכמת

רשימת הנושאים והקריאה שבועית (נתון לשינויים):

שיעור 1 : מהי תיאוריה ביקורתית ושאלות על הסובייקט
לקראיה:
בארת' רולאן ופוקו מישל (תרגום: דרור משען), 2005, מות המחבר, מהו המחבר?
תל אביב: הוצאת רסלינג.

שיעור 2: סמיוטיקה
לקראיה:
זה סואיר פרדינן (תרגום: אבנור להב), 2005, קורס בבלשנות כללית, תל אביב: הוצאה
רסלינג. (פרק נבחרים)
Barthes Roland, 1997, "Semiology and The Urban", In: Leach Neil (ed.), 1997,
Rethinking Architecture: A Reader in Cultural Theory, London and NY:
Routledge. pp. 156-172

שיעור 3: מרקסיזם
לקראיה:
מרקס קרל (תרגום: ויסלבסקי צבי), 2011 (1867), "האופי הפטישיסטי של
הסchorה וסודו" בתור: הקפיטל: ביקורת הכללה המדינית, ספר ראשון: תהליך
היצור של הה�, תל אביב: ספרית הפועלים, הוצאה הקיבוץ המאוחד. ע' 58-61

שיעור 4: פסיכואנליזה I : משנתו של פרויד
לקראיה:
פרויד זיגמונד (תרגום: רות גינזבורג), 2012, האלביתי, תל-אביב: רסלינג.

שיעור 5: פסיכואנליזה II:
לקראיה:

לאקאן ז'אק (תרגום: נעם ברוך), 2015, כתביט, תל אביב: רסלינג. עמ' 94-87.

שיעור 6: אסכולה פרנקפורט

לקראיה:

Adorno Theodor, 1997, "Functionalism Today", In: Leach Neil (ed.), 1997, Rethinking Architecture: A Reader in Cultural Theory, London and NY: Routledge. pp. 5-17.

בנימין ולטר (תרגום: זינגר דוד), 1996 (1936), "פריס, בירת המאה התשע עשרה", בתר: הרהורים: כרך ב, תל אביב: הוצאת הקיבוץ המאוחד, עמ' 32-46.

לקראיה נוספת:

Elliott Brian, 2011, Benjamin for Architects, New York and London: Routledge.

שיעור 7 : פונומנולוגיה

לקראיה:

הידגר מרטין (תרגום: אדם טננבאום), 1999, מאמרם (1929-1959): היישות בדרכו: מן האין (מעבר לטכניקה) אל השפה, תל אביב: מפעלים אוניברסיטאיים להוצאה לאור. (פרק נבחרים)

לקראיה נוספת:

Sharr Adan, 2007, Heidegger for Architects, New York and London: Routledge.

שיעור 8: סטרוקטורליזם

לקראיה:

לי-שטרואס קלוד (תרגום: נמרוד בר-עם), 2010, מיתוס ומשמעות: פענוח קוד תרבותי, תל אביב: בבל. (פרק נבחרים)

שיעור 9: פוסט-סטרוקטורליזם I: ידע, כוח ומשטור

לקראיה:

פוקו מישל (תרגום: דניאליה יאל), 2015, לפקח ולהעניש: הולדת בתיה הסורר, תל אביב: רסלינג. עמ' 280-243.

לקראיה נוספת:

Fontana-Giusti Gordana, 2013, Foucault for Architects, New York and London: Routledge.

שיעור 10: פוסט סטרוקטורליזם II: דקונסטרוקציה

לקראיה:

דרידה ז'אק (תרגום: משה רון), 2015 (1967), על גרמטולוגיה, תל-אביב: רסלינג. פרק שני, עמ' 141-83.

לקראיה נוספת:

Coyne Richard, 2011, Derrida for Architects, New York and London: Routledge.

שיעור 11: פוטט סטרוקטורליזם III: סכייז-אנגליזה

לקראיה:

אוזלאי אריאלה וudi אופיר, 2000, "אנו לא שואלים 'מה זה אומר' אלא ' איך זה פועל': הקדמה לאלף מישרים", *תיאוריה וביקורת*, גלילון 17, עמ' 123-131.

גואטרי פליקס ודילז'יל (תרגום: אריאלה אוזלאי), 2000, "אלף מישרים", סעיף VII: מערכת אקסימטית והמצב העכשווי", *תיאוריה וביקורת*, גלילון 17, עמ' 132-144.

לקראיה נוספת:

Ballantyne Andrew, 2007, *Deleuze & Guattari for Architects*, New York and London: Routledge.

שיעור 12: פוטט מודרניזם וקפיטליזם מאוחר

לקראיה:

בודרייר ז'אן (תרגום: אריאלה אוזלאי), 2007, *סימולקרות וסימולציה*, תל אביב: הוצאת הקיבוץ המאוחד. (פרק נבחרים)

שיעור 13: פוטט קולוניאליזם

לקראיה:

הומי ק. באבא (תרגום: עדי אופיר), 2004, "שאלת الآخر: הבדל, אפליה ושיח קולונילי", בטור: שנhab יهודה (עורך), 2004, *קולוניאליות והמצב הפוטטקולונילי*, ירושלים: מכון בן ליר

לקראיה נוספת:

Hernandez Felipe, 2010, *Bhabha for Architects*, New York and London: Routledge.

רשימהביבליוגרפיה נוספת:

Bhabha, Homi, 1994, *The Location of Culture*, Published: London : Routledge.
Colomina, Beatriz, 1992, *Sexuality & Space*, editor, Published: New York : Princeton Architectural Press.

Deleuze, Gilles, 1988, *Foucault*; translated and edited by Sean Hand ; foreword by Paul Bové, Published: Minneapolis : University of Minnesota Press.

Frichot Helene & Loo Stephen (eds.), 2013, *Deleuze and Architecture* , Edinburgh: Edinburgh University Press.

Foucault. Michel, 1980, *Power/Knowledge: selected interviews and other writings, 1972-1977* ; edited by Colin Gordon ; translated by Colin Gordon [et al...] Published: New York : Pantheon Books.

Hays, Michael K., 1995, *Modernism and the Posthumanist Subject : the architecture of Hannes Meyer and Ludwig Hilberseimer*, Published: Cambridge, Mass. : MIT Press.

Lacan, Jacques, 1997 *Ecrits : a selection* ; translated by Bruce Fink in collaboration with Hélène Fink and Russell Grigg, Published: New York : W. W. Norton.

Leach Neil (ed.), 1997, Rethinking Architecture: A Reader in Cultural Theory, London and NY: Routledge.

Leatherbarrow, David, 2000, Uncommon Ground : Architecture, Technology, and Topography, Published: Cambridge, Mass. : MIT Press.

Perez-Gomez, Alberto, 1983, Architecture and the Crisis of Modern Science, Published: Cambridge, Mass. : MIT Press.

Ranciere, Jacques, 2008, The Politics of Aesthetics : the Distribution of the Sensible; translated with an introduction by Gabriel Rockhill, Edition:Pbk. ed.

Tafuri, Manfredo, 1990, The Sphere and the Labyrinth : Avant-Gardes and Architecture from Piranesi to the 1970s; translated by Pellegrino D'Acierno and Robert Connolly, Published:Cambridge, Mass. : MIT Press.

Vilder, Anthony, 1992, The Architectural Uncanny : Essays in the Modern Unhomely, Published: Cambridge, Mass. : MIT Press.